

**Державний вищий навчальний заклад
“Тернопільський державний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського
Міністерство охорони здоров’я України”
Навчально-науковий інститут морфології**

**Збірник матеріалів науково-практичної
конференції**

**МОРФОЛОГІЯ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
РОЗВИТКУ НАУКИ**

5–6 жовтня 2012 року

Тернопіль
Укрмедкнига
2012

Редакційна колегія:
Проф. Волков К.С. (головний редактор)
Проф. Боднар Я.Я.
Проф. Герасимюк І.Є.
Ст. викл. Небесна З.М. (відповідальний секретар)

Збірник матеріалів науково-практичної конференції “Морфологія на сучасному етапі розвитку науки”. – Тернопіль : ТДМУ, 2012. – 240 с.

Матеріали публікуються в авторській редакції

Акиншевич И.Ю., Шаповалова Е.Ю.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ СИНТЕЗА УГЛЕВОДНЫХ БИОПОЛИМЕРОВ КЛЕТКАМИ МЕТАНЕФРОСА КРЫС В НОРМЕ И ПРИ ВОЗДЕЙСТВИИ БЛОКАТОРОВ АПФ

ГУ «Крымский государственный медицинский университет им. С.И. Георгиевского», г. Симферополь

Блокаторы ангиотензин-превращающего фермента (АПФ), такие как эналаприл, – это отличные гипотензивные препараты, которые широко используются при лечении хронической гипертонии у женщин репродуктивного возраста, благодаря своей эффективности и небольшому количеству побочных эффектов (Mastrobattista J.M., 1997). Препараты этой группы оказывают гипотензивное действие через конкурентное ингибирование АПФ (Грацианская А.Н., Костылева М.Н., 2006). Однако они проникают через гематоплацентарный барьер, циркулируют в амниотической жидкости и заглазываются плодом, вызывая нарушения, которые в настоящее время характеризуют термин «АПФ-фетопатия» (Sorensen A.M., Christensen S., Jonassen T.E., 1998). Важнейшим метаболическим субстратом и пластическим материалом для развивающихся органов и тканей плода млекопитающих является гликоген. Однако мало изученным остается содержание гликогена и гликопротеинов в клетках окончательных почек в пренатальном онтогенезе в норме и под действием гипотензивных лекарственных средств, таких как эналаприл.

Целью нашего исследования явилось определение содержания и перераспределения гликогена и гликопротеинов в эпителиальных клетках и клетках мезенхимы развивающихся окончательных почек крыс в норме и под влиянием нифедипина.

В исследовании использованы эмбрионы и плоды самок белых беспородных крыс, полученных в трех сериях эксперимента, в возрасте с 14-х по 22-е сутки нормальной беременности и от самок, получавших терапевтическую, субтоксическую и токсическую дозу эналаприла. Были изготовлены серийные парафиновые срезы толщиной 5 мкм. Гликоген и гликопротеины выявляли ШИК-реакцией. Количество ШИК-позитивных веществ в срезах определяли по интенсивности окраски цитоплазмы клеток эпителия и мезенхимы с помощью компьютерной программы Aperio Image Scope 2008. Содержание гликогена определяли оценкой разности между количеством ШИК-позитивных веществ в препаратах, предварительно обработанных альфа-амилазой в течение 1 часа при температуре 38°

капсули визначається гомогенна субстанція рожевого кольору. Сечові каналці осередками розширені, місцями просвіт різко звужений або не визначається. Епітеліоцити набряклі, цитоплазма їх зерниста. В цитоплазмі клітин окремих ниркових каналців спостерігається вакуольна дистрофія.

Міокард нерівномірного кровонаповнення, в капілярах відзначається сладжування еритроцитів. М'язові волокна набряклі та розволокненні. Кардіоміоцити із зернистою цитоплазмою, ядра їх округлі.

Отже, можна відзначити, що при морфологічному дослідженні внутрішніх органів щурів, що одержували тальк, виявляється дифузне потовщення серозної оболонки печінки та матки із розростанням грубоволокнистої сполучної тканини, формуванням нових судин та дифузною круглоклітинною інфільтрацією. В тканині нирок, печінки та міокарду спостерігаються виражені порушення гемодинаміки та дистрофічні зміни в епітелії ниркових каналців, гепатоцитах і кардіоміоцитах.

Висновки. Отримані результати свідчать про виражену токсичну дію тальку на організм тварин. Крім того, введення тальку сприяє активному утворенню елементів сполучної тканини та неоангіогенезу, що спричиняє за собою розвиток спайкового процесу в черевній порожнині.

Отримані результати дозволяють рекомендувати експериментальну модель спайкового процесу, яка індукована внутрішньо очеревинним введенням тальку, до подальшого використання як базової моделі в дослідженні посттравматичного хірургічного спайко утворення та для подальшої розробки методів профілактики та лікування спайкової хвороби.

Слободян О.М.

ТОПОГРАФОАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЧОВОГО МІХУРА У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Дослідження проведено на 25 препаратах трупів 4-10-місячних плодів методами макромікропрепарування, виготовлення топографоанатомічних зрізів у трьох взаємноперпендикулярних площинах, морфометрії.

Типовою формою сечового міхура у плодів є веретеноподібна. Його дно майже не виражене, більша частина передньої стінки сечового міхура стикається з внутрішньою поверхнею передньої стінки живота, задня – з надам-

пулярною і частково з ампулярною частиною прямої кишки (плоди чоловічої статі), з передньою поверхнею матки (плоди жіночої статі). Уздовж задньобічних поверхонь сечового міхура (плоди чоловічої статі) простягаються сім'яносні протоки. До його верхівки обабіч примикають пупкові артерії. Від бічних поверхонь сечового міхура бере початок міхурово-прямокишкова зв'язка, до його дна (плоди чоловічої статі) примикає передміхурова залоза, що оточує шийку сечового міхура та початок сечівника. У плодів жіночої статі дно сечового міхура розміщене на сечостатевої діафрагмі. Зверху та з боків сечовий міхур стикається з петлями тонкої кишки, сигмоподібною ободовою кишкою, інколи зі сліпою кишкою.

Упродовж плодового періоду розвитку для сечового міхура є характерним два періоди прискореного розвитку (на 5-му і 8-10-му місяцях) та період відносного сповільнення його розвитку (на 6-му та 7-му місяцях).

Сорока І.О., Боднар Я.Я., Лісничук Н.Є.

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН КОРИ ПІВКУЛЬ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ЕНДОТОКСИКОЗІ

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського”, м. Тернопіль

Важливою проблемою сучасної практичної медицини є хронічний ендотоксикоз (ЕТ), при якому навіть на фоні адекватного лікування багато захворювань не супроводжуються яскравою симптоматикою, в результаті чого формується комплекс поліорганної патології, що визначає танатогенез. Дія ендогенних токсичних сполук при ЕТ закономірно призводить до поліорганної недостатності (печінки, нирок, легень, підшлункової залози, органів імуногенезу, тощо), в результаті чого різкі некомпенсовані зміни гомеостазу суттєво впливають на функціонування центральної нервової системи (ЦНС). Клінічно ураження ЦНС розглядається як варіант енцефалопатії і некерованої церебральної недостатності. Для елементів нервової системи при хронічному ЕТ характерна мозаїчність ураження. Ступінь пошкодження і реакцій на нього зі сторони нервової тканини залежать від функціонального навантаження, васкуляризації та характеру гліального оточення нейрона.

<i>Проніна О.М., Совгіря С.М.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ МАРКЕРА СД-34 В ПСЕВДОБАГАТОШАРОВОМУ ВІЙЧАСТОМУ ЦИЛІНДРИЧНОМУ ЕПІТЕЛІ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ КЛИНОПОДІБНОЇ ПАЗУХИ ЛЮДИНИ	163
<i>Рудюк Т.Я., Чайковський Ю.Б., Стеченко Л.О., Куфтирева Т.П.</i> УЛЬТРАСТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГЕНЕРАЦІЇ ПОШКОДЖЕНОГО СІДНИЧОГО НЕРВА ЩУРІВ ПРИ ГІПОТИРЕОЗИ ТА ЙОГО МЕДИКАМЕНТОЗНІЙ КОРЕКЦІЇ	164
<i>Семенюк Т.О., Федонюк Л.Я., Пентелейчук Н.П.</i> МОРФОЛОГІЧНА КАРТИНА КЛАПАНІВ СЕРЦЯ У ХВОРИХ ІЗ ІНФЕКЦІЙНИМ ЕНДОКАРДИТОМ	165
<i>Сивоконюк О. В., Волянська А. Г., Нарбутова Т.С.</i> ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ТАЛЬКУ НА РОЗВИТОК СПАЙКОВОЇ ХВОРОБИ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)	166
<i>Слободян О.М.</i> ТОПОГРАФОАНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЧОВОГО МІХУРА У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ	168
<i>Сорока І.О., Боднар Я.Я., Лісничук Н.Є.</i> МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН КОРИ ПІВКУЛЬ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ЕНДОТОКСИКОЗІ	169
<i>Сорока Ю.В., Волков К.С., Лісничук Н.Є.</i> АПОПТОЗ ЛІМФОЇДНИХ КЛІТИН ПЕЧІНКИ ЗА УМОВ ЗМОДЕЛЬОВАНОГО ОНКОГЕННОГО ЕНДОТОКСИКОЗУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИТОСТАТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ	171
<i>Станишевская Н.В., Золотаревская М.В., Войновская Л.Г.</i> СТРУКТУРНІЕ ИЗМЕНЕНИЯ МИОКАРДА В РАЗНЫЕ СТАДИИ ИШЕМИЧЕСКОГО ПРЕДСОСТОЯНИЯ И ПРИ НЕКРОЗЕ МИОКАРДА	172
<i>Стегней Ж.Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЇ ТА ТОПОГРАФІЇ ВНУТРІШНЬООРГАННИХ КРОВОНОСНИХ СУДИН СТЕГНОВОЇ КІСТКИ НОВОНАРОДЖЕНИХ ТЕЛЯТ	173
<i>Степанчук А.П.</i> МОРФОМЕТРИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ СОСОЧКОВЫХ МЫШЦ СЕРДЦА ЧЕЛОВЕКА	174
<i>Стрижасковская Л.А., Хмара Т.В.</i> ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МОЧЕИСПУСКАТЕЛЬНОГО КАНАЛА У ПРЕДПЛОДОВ ЧЕЛОВЕКА	176

<i>Струс Х.І., Яценко А.М.</i> РЕЦЕПТОРИ МАННОЗОСПЕЦИФІЧНИХ ЛЕКТИНІВ У СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТАХ ШКІРИ ПОТОМСТВА ВІД ГІПОТИРОЗНИХ САМОК ЩУРІВ.	178
<i>Татарчук Л.В.</i> КІЛЬКІСНИЙ МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ МІОКАРДА ПЕРЕДСЕРДЬ ПРИ ГІПЕРФУКЦІЇ СЕРЦЯ	180
<i>Терещенко А. А., Лупырь М. В.</i> МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ, ВЫЗВАННЫЕ ФОРМИРОВАНИЕМ ХРОНИЧЕСКОГО ГРАНУЛЕМАТОЗНОГО ВОСПАЛЕНИЯ	181
<i>Терещенко А. А., Колесник И. Л.</i> СОСУДИСТО-НЕРВНЫЕ СТРУКТУРЫ ОРГАНОВ ВЕРХНЕГО ЭТАЖА БРЮШНОЙ ПОЛОСТИ	183
<i>Терещенко А. А., Колісник І.Л., Ізмайлова Л.В.</i> СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВКОЛОСУДИННИХ НЕРВІВ ПЕЧІНКИ ТА СЕЛЕЗІНКИ НА ЕТАПАХ ОНТОГЕНЕЗУ	184
<i>Терещенко А. А., Шиян Д. Н.</i> МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЗУБЧАТОГО ЯДРА МОЗЖЕЧКА.	185
<i>Терещенко А. О., Куліш АС, Лютенко М.А.</i> МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОЗОЧКА БІЛИХ ЩУРІВ НА ЕТАПАХ РАНЬОГО ОНТОГЕНЕЗУ	187
<i>Топка Е.Г., Шаранова О.М.</i> МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ В СІМ'ЯНИКАХ ЩУРІВ ПІСЛЯ ОПРОМІНЕННЯ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИМ ПОЛЕМ	189
<i>Топка Е.Г., Байбаков В.М.</i> МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ ДРЕНАЖНИХ СИСТЕМ ТА ПАРЕНХІМИ ЯСЧКА ПРИ ЙОГО ВОДЯНЦІ.	190
<i>Тян О.В.</i> ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ РАЗМЕРАМИ КОСТНОГО ТАЗА И ГОРМОНАЛЬНЫМ ФОНОМ ЗДОРОВЫХ ЖЕНЩИН.	192
<i>Усенко С.І.</i> ЛІМФОЇДНА ТКАНИНА СТРАВХІДНОГО МИГДАЛИКА КАЧОК НА РАННІХ ЕТАПАХ ПОСТНАТАЛЬНОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ	193
<i>Федонюк Л.Я., Малик Ю.Ю.</i> КЛІТИННА ВІДПОВІДЬ НА РЕВМАТИЧНЕ ЗАПАЛЕННЯ	194

Підп. до друку 21.09.2012. Формат 60x84/16.
Папір офсет. №1. Гарн. "Times". Друк офсет.
Ум. друк. арк. 13,95. Обл.-вид. арк. 13,48.
Тираж 70 пр. Зам. № 194.

Видавець і виготівник
ДВНЗ "Тернопільський державний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України"
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК №2215 від 16.06.2005